

גשר לקשר - 9 - וישלח

גשר לסמיכות בפרשה

פרשת וישלח עוסקת, בין השאר, במפגש שבין יעקב לעשיו. לפני מפגש זה, מתואר המאבק המופלא שבין יעקב למלאך:

"וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. (בראשית, ל"ב, כ"ה)

הסמיכות **עלות השחר**

משמעות הסמיכות

עלות השחר – שתי מילים היוצרות מושג אחד. זוהי סמיכות, שבה קיימת הפרדה ע"י ה' הידיעה בין הנסמך (עלות) לסומך (השחר). ה' הידיעה תבוא תמיד לפני הנסמך ולא לפני הסומך (לא 'הבית ספר' אלא בית הספר, גן הילדים וכדו'). יעקב בדרכו למפגש עם אחיו עשיו. בהיותו לבדו, מופיע "איש", מלאך (עפ"י חז"ל), שנאבק עמו "עד **עלות השחר**". מסביר אבן עזרא: "עלות השחר - עד סור שחרות הלילה". זה זמן תחילת היום, כאשר השמש איננה נראית.

מה הקשר?

מאבק זה מתרחש דווקא בלילה. הרש"ר הירש מבאר כי הוא משמש גם כמשל למאבק הפנימי של האדם מול יצרו - מלחמת הטוב והרע. נצחונו הסופי של יעקב מתגלה רק עם עלות השחר. היצר הרע חזק בעיקר בחושך. כל עוד אדם שרוי בעלטה פנימית, בעצבות, הוא עלול ליפול לידי היצר הרע. באור יום, כשהוא מתבונן, כשהוא מפעיל את שכלו, הוא מתגבר. חשוב להעלות את השחר, לפזר את הערפל ואת האבק שהיצר הרע מפזר סביבנו. זה איננו אירוע היסטורי נקודתי בלבד, אלא הוא נוגע לכל אחד מאתנו, בכל רגע נתון. (מעובד מתוך אתר הידברות, הרב משה שינפלד)

ענייני דיומא

מבדקית חדשה לכלי להערכת הקריאה והכתיבה בכיתה א'

באתר **ראמ"ה** ניתן להוריד את המבדקית החדשה, לתיעוד ממצאי התלמידים בכלי להערכת הקריאה והכתיבה בכיתה א'. המבדקית היא כלי ממוחשב מבוסס אקסל, לשמירה נוחה של נתוני הביצוע של התלמידים במבדק העברית לכיתה א', לריכוז ולסיכום הציונים. היא מאפשרת קביעה אוטומטית של רמת הביצוע של כל תלמיד במבדק, ומציגה מיפוי כיתתי ודו"ח אישי לתלמיד.

בכל משימה הוגדר למורה מקום **לתיאור מילולי של ביצועי התלמיד**, בנוסף לציון שהמורה מזין. כמו כן, בחלק מהמשימות יש לאפיין את **סוגי השגיאות** של התלמיד, באמצעות בחירה מתוך רשימה.

מפרט מבחן המיצ"ב - תשע"ט

המיצ"ב בעברית לכיתה ה' מבוסס על תכנית הלימודים. הוא נועד להעריך את רמת השליטה בתחום החינוך הלשוני בקרב תלמידים דוברי עברית. **במפרט המבחן** מוגדר מבנה המבחן. במבחן טקסטים ושאלות, שעוסקות בהבנת הנקרא, על הטקסטים האלה. השאלות הן מסוגים שונים (שאלות סגורות ושאלות פתוחות) ובממדי הבנה שונים. בחלק מהשאלות בודקים גם ידע לשוני ומיומנויות כתיבה ויש בו גם משימה בהבעה בכתב.

שלכן,
יעל נדלר

yaelna@education.gov.il

מפקחת על החינוך הלשוני בחמ"ד